

Михайло Стрельбицький

**Весняні сни про
Залюбівську**

**Любовний роман
на 21 віршовний розділ
з Епілогом**

Вінниця
ФОП Т. П. Барановська
2016

УДК 82-1(477)
ББК 84(4УКР)-5
С84

Стрельбицький, Михайло

С84 Весняні сни про Залюбівську. Любовний роман на 21 віршовний розділ з Епілогом. — Вінниця : Т. П. Барановська, 2016 — 28 с.

ISBN 978-617-7233-30-4

Навіть великі класики частину любовних колізій своїх ліричних героїв переносили в простір сновидінь: Шевченкове «не буду спать, бо й ти приснишся... запалиш рай мій самотний», адресоване обраниці-зрадливиці, антитезою відлунилось у Франковому «...являйся, зіронько, мені хоч в сні: в життю ти мною згордувала...». Останні слова могли б стати епіграфом до сюжету М. Стрельбицького, автобіографічному героєві якого сни стають місцем втечі від реальності і шансом хоча б якоїсь зустрічі з тією, яка згордувала... Втім, і в найщасливіших снах, де «панна невблаганна»... кохає «ветерана», йому не втекти від автоіронії, їй – від ореолу Панни-Диви ХХІ — претензійної? гордовитої? недосягненої?..

УДК 82-1(477)
ББК 84(4УКР)-5

1. Тільки б лютий до весни ...

Рушивсь лютий до весни,
і герань зігрита:
знов про Залюбівську сні —
опівнічні квіти!
Опівнічні, а такі,
що вітрам північним
зась студити. Геть, шмалькі,
геть, вітри калічні!
Квітам же — цвісти, цвісти,
не перецвітати,
без мети, не для мети
кольори збирати.
Не запізнена весна,
снів все та ж програма:
голизна, ох, білизна,
ой, сердечна драма!..
І трагічне — Боже наш! —
зі сну прокидання:
снів цих переходить стаж
в марні сподівання?..

2

... Рветься нитка сновидінь,
та в'яжеться наче:
на гудзах... бузкова тінь
танцю-дрібцю скаче...
Залюбівська?!.. Та невже,
Богом бережена, що у серці береже
до пригод натхнення?
Береже не береже,
в танці розквітає,
білизнаю Фаберже
проти сонця сяє...
Тінь бузкова? Де вона?
Он її основа: непорочна білизна,
еротична голизна...
але тінь — от тобі й на! —
різнокольорова?
Наче всі-усі бузки
склалися докупи
барвами за всі роки
й на усі-усі роки —
ще й тамті, задля яких
всім зозулям кукать.

3. Недільний сон про Залюбівську

Недільний сон про Залюбівську,
її рельєфностей альпійську
високість... і... її низин
таки ж ніяк не прохолоду?..
Цілющий сон, собі на шкоду,
під попелом своїх сивин...
Відважний сон про Залюбівську,
її рослинність... там... альпійську,
її нордичну та арійську
холодність погляду згори!..
Прокиньсь! Від сорому гори:
про видива свої спросонні,
про помисли... протоскоромні?..
постсідоглавої пори!

4

— Наяву діставши одкоша,
облизня піймавши не одного,
він у сни свої, знай, поспіша,
сни, мовляв, щасливі — до знемоги!..
Там вона «навік моя бува» —
раз хвалився дурневі одному.
Той і розплескав...
— От голова!
— Голова й два вуха!
— Не всі вдома?
— Інше тут: Шевченка начитавсь,
а Кобзар наш сни вмів накликати:
перед сном молився і старавсь
про приємне, бажане гадати...
— Де Шевченко, а де нині — *цей*...
— Всі вони, хто пише, — *малахольні!*
— Бог їм судія... По чім сальце?..
— Та й новини ж маємо — футбольні!..

5

Залюбівська-панна —
панна невблаганна,
смішечками студить
будь-які лицяння.
Усмішка холодна,
слово крижане...
Чинно-благородна,
тне вона нас, тне;
утинає порух
серця і руки;
бути з нею поруч —
значить, навпаки...
Тож від неї в мрії
не один забіг:
мріє, як уміє,
про її поріг,
про її домашні
капці і тахту...
про її — аж страшно! —
лона жароту...
Мріяти — не злочин,
але — чи хосен?
Може, ліпше... збочить...
в який-небудь дзен?..
В стародавні схими?..
В скельний монастир?..
У банальні рими?..
В дідівський дир-дир?..

6

Старий, дурний, худий, як тріска,
але туди ж, усе туди ж:
холодна панна Залюбівська —
твій Рубікон і твій Париж;
твій — не на прощу — подорожній,
гіркий уяви вітамін,
твоїх натхнень пустопорожніх
непередбачна безгомінь...
Шукаєш слів, марнуєш фарби,
все — зайве, що домалював:
бурштин, каміння і єдваби...
Хіба... якби... ти все це мав...
І все це — в чималім палаці,
чи в замку, щоб — на пажі паж...
і... голова твоя... на таці?!..
Спини уяви єралаш!
«Вона могла б мене любити, —
брехав собі із року в рік! —
якби... був трішки грошовитий...
чи... донжуанством знаменитий...
або... літам не втратив лік...»
Холодна панна Залюбівська —
твій Рубікон, твій і Париж...
Старий, дурний, худий, як тріска,
порозумнішаєш — коли ж?

7

Залюбівської профіль, чи пасмо, чи сміх,
сміх-смішок, сміх-пересміх, смішище, —
будять так, кличуть так, що й святик-мніх
послух кине, встряне у грище...

Поки холод її, серденько крижане
не остудять такого поганця...

Ох, невчасно, ой, пізно поганець збагне,
що не в той бік погнався.

Але той, хто прийняв Залюбівської чар,
присвятився холодній покірно та гірко,
той і в пеклі уникне пекельних покар,
підморозить пекельникам смоли і сірку.

8

В юнім серці ветерана
Залюбівська — вічна рана;
недосяжна, невблаганна
вічно, Залюбівська-панна.
Він про неї лиш згадає —
ледь відскочить від трамвая.
Знов про неї загадався —
знов без гаманця зостався.
І то — де? Ніяк не в барі,
а на ринку, на базарі,
найчеснішому цьому
усевінницькому...
Найбезпечніше про неї
мріялось би... на алеї.
Коли ж ці алеї — темні,
та й настільки темні-буйні,
що від них сахнувся б, певне,
в розквіті таланту й Бунін...
Де подітись ветерану
горопашному, ну де,
щоби гамувати рану,
не хвилюючи людей?
Тільки в сні надійна стежка,
тільки в снах надій мана...
... Там приймаються сережки,
й «Мак»-цукерки, і до дна
п'ється все, що рук дається,
де прийдеться-доведеться,

аби лиш на брудершафт:
дві душі — одна душа!..
І — усе сміліше, сміло:
двоє тіл — єдине тіло!..
два стільці — один стілець!
капців два — один капець..!

9

Залюбівська коли приходить у сни,
то не завше буває холодна:
«охів», «ахів» своїх голосних, вогняних
не шкодує, душа благородна.
І вогню своїх благородних тілес
в сні такому — ні, не економить:
верховодить, ага, прихляє небес,
розсуває межі генома!..
Так трясло когось, може, в якусь давнину,
щастям повниться сон ветерана;
дай-то, Боже, дожить до кінця цього сну,
не віддати кінці спозарана!..
А якщо і віддати, то таки ж не вкінці —
щастя вищого на верховині;
а вже Рай, а чи Пекло судились по цім —
не важливо об тій хвилині!

10

Залюбівської кроки-синкопи,
Залюбівської престо-хода...
Се живої музики стопи,
се на душу жива вода.
Сон — музичний!
Тож сон — музичить!
Тільки чути. А бачити — ні.
Надихаючи, музика зичить.
Накликаючи, музика кличе,
прикликає світи осяйні:
ті, в яких... там... невже Портінарі
височіє із генім в парі?!..
... Височіючи, тане, манить...
Залюбівської танець-насланець
там високий колише туманець,
крізь туманець нечутно звучить,
Портінарі німу бадьорить...

11. Під час дощук в четвер

Під час дощук в четвер
найсолодше спитьсся:
як вночі, так і тепер
Залюбівська снитьсся.
Доц квітневим вчора був
та й зійшов у травень...
Чом же капосне табу
снук сюжета править?!..
Чом вертає, ну чому
в ті часи обмежень,
де директор всю юрму
комсомольську стежить:
щоб ні дудочок-штанів,
ні спідничок-міні?!..
... П'ятниця, то й снук піснї...
Страстотерпців тіні.

12

Якщо вона тебе з провалля
то за мізинчик, то за чуба
(де й чуб узявся!) дуже вдало,
хоч дуже довго тягне-цупить,
щоб, витягши... назад тручати —
у те ж провалля, незглибиме,
це значить, Бог весну кінчати
почав у світі нелюбимім.
Не Залюбівської це примха
і не пір року перезмінка:
Господь тобі-маленьку криху
позаздрив, бач, — зробив нагінку...
Йому твоя весна обридла,
а з нею й сни твої весняні,
Йому любіше стало рило
посухи літньої багряне.
Заснув весною — по весні вже
прокинешся, тим сном розбитий:
мов, по тобі пройшлись копита,
а спогади про сон — не ніжать.
Всевишній, свого досягнувши,
городи і криниці сушить...
... Утішся: люд хоча й сумує,
але ж тебе... не каменує?
Не каменований, живучий,
замріяний про сон живлющий,
сапай *города*... як... Вольтер!..
Холонуть руки?... Їх розтер-р-р!..

Цих дев'ять місяців... майнуть
(як і в тамті роки, бувало),
і провесінь гаряче жало
заметам встромить: «Вам — не будь!..»
Так до майбутньої весни
тебе й її Господь доправить,
струмків з-під снігу голосних
повз твій *город* якось направить...
Еге ж — спрямує!.. Щоб вона,
усе ще — нічия жона,
усе ще — панна невблаганна, —
тебе із вечора до рана!.....

13

... Є снів іще й такі сюжети,
грайливі, ніжні,
що — аж-аж:
вона тебе шукає: «Де ти?!...»
І ти знаходишся, як паж,
якого кличе королева
для примхи родового древа...
... Або — футбольний сон: команда,
яка стояла весь сезон,
побігла враз — супроти гранда! —
шукати в гранда певних зон...
Ви ж з нею плещете, невтомні,
в чотири благосні долоні!..
... Чи — сон про шаховий турнір:
вона за тебе вболіває,
і ти лідируєш — повір! —
гросмайстер-бо: душа співає!..
... Зі снів такених — от же ж тема! —
прокинутись — одна проблема.

14

Який кому простив би біскуп
фривольні сні про Залюбівську,
якщо й під Новий Старий Рік
тим снам... продовжується лік?!..
Таки ніякий і нікому!
Тож снів таких таку невтому
без сповіді несіть, хто дуж,
у тінь бузків, шипшин і руж,
коловши рам'я грішних душ.
Несіть крізь люті заметілі,
несіть у пам'ятях своїх,
несіть, донести будьте смілі,
як ті, хто стигмами на тілі
чийсь іскупити здатні гріх.

15

Зимові сни про Залюбівську?!
Бувають, звісно. Та — які?
... Ти — в камуфляжі... Мов, у війську...
В морфлоті. Біля маяків.
Таблетка... *Фотка* ж — біля серця...
На *фотці* теплій... Вже ж — була?...
Бо — гріла!.. Але де ж це? де ж це?..
Відносить хвиля. Понесла!
До обр'ю несе, несе
і *лик її*, і добре все...
Хоч *лик*, гойдаючись на хвилях,
не меншає, а лиш росте, —
ніщо йому французька миля
і повнить хвилю Бористен, —
тебе раптовий жаль жалючий
і остаточна самота,
діставши, остаточо мучать,
пливе сльоза твоя густа...
Сльозою в хвилі і зіходиш.
За *ликом*, слізенько, спіши!
В гіркосолоні переходиш,
себе собі не залишив...

16

... Роки несуть тебе від неї
(о Господи, вже віднесли?):
Кіхану так від Дульсінеї,
взявсь донкіхотствувать коли...
Так, майже так, крижину в море
на південь з півночі (у нас)
провадить березень прозорий:
щезай, мовляв, у добрий час!
Подібно зелен-лист, зжовтівши,
не випроситься у вітрів.
Подібно брехеньки потішні
мимо ушей — та в річку Рів!..
Вона ж — о Залюбівська-панна! —
примружено вітає все:
і те, що ти небездоганний,
і те, куди тебе несе;
несе і, несучи, відносить,
і десь там... Леті передасть
тебе, безумного недосить,
твій зайвий хист, твою напасть.

17. Генеральний писар колективного зізнання

«Залюбівської-панни флюїди...
Ми ловили їх, як ехолот
субмарини тижневого сліду
затухання на дні широт
ловить певно — технічнеє диво,
ми ж — серцями сліпими, жаждиво:
за всілякої, леле, погоди,
за негоди, яка тут як тут,
без нагоди для нагороди,
із нагодами для покут...
Бо ж від неї, від гордої панни,
лиш в очах її чорних тумани
і — догани! Догани, догани
із усмішечкою згори...
О жорстокосте панської гри!»

18. Апологія Залюбівської; версія Гайдамацького Яру

«Залюбівської тут не було і нема!» —
шанувальник якийсь відчайдушно жартує,
на столітньому грабі кинджалом карбує
і на скелі висячій карбує дарма.

Залюбівську чекали весна і зима,
виглядає знов літо, вдивляється всує;
скеля напис тримає, а граб коверзує:
«Залюбівської тут не було, анама'..!»

Хто він, той карбівничий, не знає ніхто,
як і прізвища того носійку... чи знає?..
Еккурсанти пливуть за отарою згряя.

Тупо камінь довбе не одне долото,
фарба фарбу тіснить, імена метушаться:
те на згадку лишилося, інше — на щастя.

Залюбівської профілем знане плато.

19

Її духу високість альпійська,
її серця не лід — льодовик...
Панна люб'язна до всіх, Залюбівська,
хто ж закохавсь в неї, тому — гаплик!

Фабрика холоду! Грець поклонінню!
Вінниця й рада засвідчити грець —
себто глобальному потеплінню
в місті над Бугом
від діви кінець.

Але ведеться від діви й початок —
хоч і даремних та марних —
надій;
їх би земляцтву — надій! — не втрачати,
на потепління у грудні чекати,
в лютому лютість змагати як стій.
... В передчутті — знане діло — весни,
що обнадіє снагою... на сни!

20

*«Ой ти дівчино Залюбівська,
чого ти ходиш, сама не зная:
чого ти ходиш, кому ти носиш,
поглядом ніжним кого ти косиш?..»*

*Кого ти косиш, в снопи складаєш,
кого караєш, кого прощаєш?..*

*«Кого прощаю, того караю,
з розуму зводжу — не пам'ятаю!..» —
«З розуму зводиш — не пам'ятаєш,
залюбки звівши — і не згадаєш?!..»*

З народного.

— Хтось каже: «З тосту: «За любов!»
Хтось інший: «З помсти: «За любов!» —
пішли у світ ті горді За-любів-ські;
той рід-феномен, вдатний, бо
й сьогодні, бачиться, сам Бог
їй потурає — вінницькі вам вісті!..
— І чим воно скінчиться, га?
Вже й цей кульга, і той кульга,
за нею тупцювавши, небораки...
— А їй, дивив', і цей, і той —
порожнє місце, пан Ніхто:
до каблуків, до халявок, до... мряки!..
— Ну, цей, то вже таки й старий...
— Зістаришся тут — раз-два-три...
— А той... то ще ж таки й не дуже...

— Та не молодшає й вона,
а все, бач, горда, що — одна...
— Бо кров з них п'є, сотає жили, друже!..
— Що так, то так!
Але навспак
уже ні їм, ні їй немає стежки.
— А — жаль! Шкода!
— Чи ж нам — біда?
Нам — інтересно? Значить, далі стежмо!!!..
.....
— Ще кажуть, прапрапредок був
такий: любив — не знав табу,
в обіймах залюбляв до напівсмерті...
— ... а прапрабабця — ніби з тих,
що рекрутам робили звих,
любовної умівши дерти дерті...
— Немає диму без вогню:
шле давнина новому дню
підказки, та й у прізвищах натяки...
— Ми — стежмо! Бути може все:
а що, як раптом занесе
й праправнучку... на предківські відзнаки?

21

Хоч Залюбівська і не Нефертіті,
служити їй ти мимоволі став:
весною — сниш, записуєш — у літі,
від снів зимових у безсоння впав...
... Хоч Залюбівська і не Беатріче,
(шли, Боже, їй років, і літ, і зим!),
і бачив ти її уже ж не двічі,
а з року в рік свій тамував нестрим,
по дневі день на вулицях чекав:
чи не пройде? чи раптом не всміхнеться?
або... злегка об тебе не спіткнеться? —
струнка, пружка, просвітлена, рвучка, —
вона тобі найкраща провідниця
(таки ж вві сні: якщо таки насниться),
за нею, як зумієш, поспішай —
в Чистилище бодай (а краще — в Рай)...
За нею йди... а й навіть дев'ять кіл;
вони земні тепер, пекельні кола,
такі горішні, низовин довкола,
якісь такі, що й Данту не такі...
Нехай веде вона, безжальноока.
недопоета і недопророка
рожевоокулярного тебе;
рука в руці, удвох такі самітні,
тримайтеся, бо грішники новітні
страшать, гнітять, як небо це рябе,
в недавнім вірші буцім голубе...

Епілог

Вона – не Ульріка, не Лотта,
не Гретхен з Ваймар-передмість?
Погодсья, діду (хоч би й потай),
що й ти ж... не ваймарський міністр...
І, щоб сльозам покласти край,
ти сльози витри та й співай:

«Дев'ять місяців не строк —
з червня в березень місток:
там — ніякий це не сон —
щасних снів новий сезон!
Дев'ять місяців мине —
лютий березню моргне:
«Брате березню, моргни —
щасних снів сезон зачни!..»

Художнє видання

Стрельбицький Михайло Петрович

Весняні сні про Залюбівську

**Любовний роман на 21 віршовний розділ
з Епілогом**

Видання здійснене в авторській редакції

Підписано до друку 22.11.2016 р. Формат 42×29,7 1/4.

Папір офсетний. Друк різнографічний.

Ум. друк. арк. 1,64. Зам. № В2016-36

Наклад 113 прим.

Видавець і виготовлювач ФОП Барановська Т. П.

21021, м. Вінниця, вул. Порика, 7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 4377 від 31.07.2012 р.